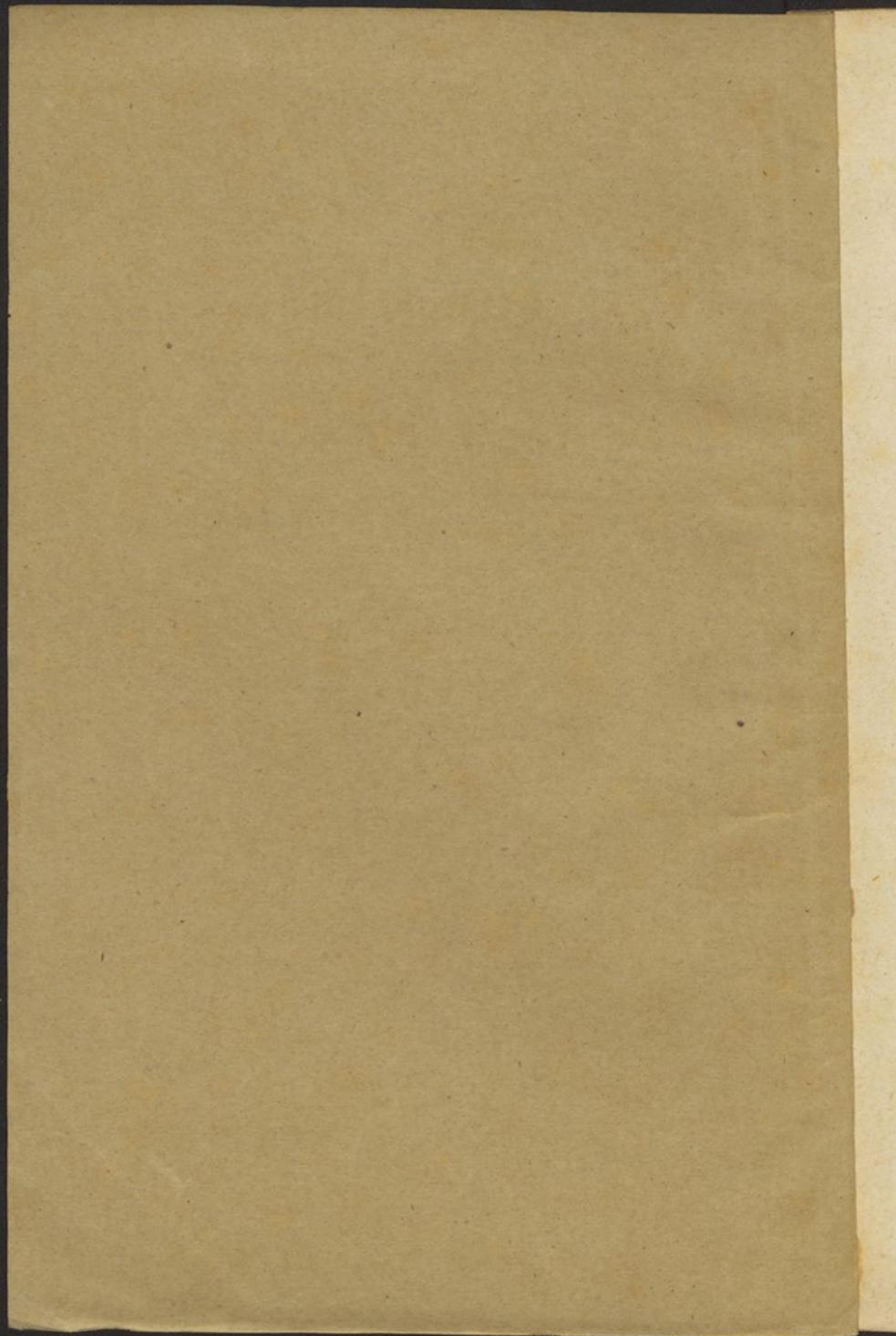

29324, V, A, f,

51
874

Navod o pridelovanji
sladkorne pese
in
cikorijine korenine.

Spisala

sinova Avgusta Tschinkela

v

Ljubljani.

V Ljubljani 1874.

Natisnila Ign. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg.

Založila sinova A. Tschinkela.

Obseg.

	Stran
O pridelovanji sladkorne pese. Vvod	3
Splošna pravila	5
Zemlja	5
Gnojenje, in za katerim sadom naj se pesa sadi	6
Priprava zemlje za peso	7
Čas sajenja	7
Kako se pesa sadi	8
Prva pletev in zrahljanje pesnega polja	9
Prepuljenje in osipanje pese	9
Ruvanje pese	10
Sovražniki pese in njenega semena	11
Stroški	12
Pridelki	12
K sklepu	12

O pridelovanji eikorijine korenine. Vvod	13
Zemlja	14
Čas in način sajenja	15
Okopavanje in prepuljenje	15
Ruvanje eikorije	16
K sklopu	16

O pridelovanji sladkorne pese.

Vvod.

Ni ga poljskega sadu, kateri bi rodil tako drag plod, kakor je sladkorna pesa. Sploh je dognana stvar, koliko pesa koristi kmečkemu gospodarstvu. To so pametni kmetovalci in učitelji umnega gospodarstva tako obširno dokazali ter razložili, da ni treba o tem več govoriti.

Pesa posebno koristi na dve strani:

I. Zboljšuje zemljo. Zemlja se ne boljša samo z močnim gnojem, ampak tudi še posebno s tem, da se globoko in pridno obdeluje; da se ji odpravlja škodljivi plevel, ter da se pametno na njej vrste sadovi in setve. Sladkorna pesa posebno zahteva, da je treba paziti na vsa ta pravila umnega kmetovanja.

Toraj vidimo, da po tistih krajih, koder se pametno sadi sladkorna pesa, kmetijstvo napreduje in cvete, ter da zemlja daje mnogo mnogo več pridelka. Sladkorna pesa toraj tudi

II. množi bogastvo.

Pridelovanje sladkorne pese novce naravnost in nenaravnost množi; nenaravnost, kakor je bilo že rečeno, s tem, ker potlej mnogo obilnejše rodi zemlja, katera toraj dobi tudi večjo vrednost, ker se njena cena sodi po tem, kolikor daje pridelka; naravnost s tem, da našim kmetovalcem daje nov sadež, iz katerega bode zmerom gotov denar.

Cena, po kateri se pesa sploh prodaja in katero smo posebno mi trdno postavili, da bi se veselje do pridelovanja sladkorne pese tudi na Kranjskem zbudilo, mora gotovo imeti ta nasledek, da se sladkorna pesa po prvih poskušnjah začne pri nas redno in bolj pogostoma saditi, tako, kakor vsaka druga poljščina.

Ako se to zgodi, potem bode tudi po Kranjskem kmetovanje v zvezi z obrtnijstvom.

Neovržni dokazi potrjujejo in vednost priznava, da kmetijstvo nikoli ne pride do najvišje stopinje, ako ni zvezano z obrtnijstvom.

Menimo toraj, da je naše obrtnijsko podvzetje v Ljubljani samo ud velike verige, ki se bode naredila in objela vse misleče in pridne gospodarje.

Sledeči spis uči, kar je mogoče na kratko, vse poglobitne stvari, katerih se je treba držati pri sladkorni pesi. Namen je samo ta, da bi ljudje vsaj poskusili, to peso saditi. Kdor želi kaj več izvedeti, najde nauk v obširnih knjigah, katere razlagajo, v kakem razmerji je pridelovanje sladkorne pese k obrtu in kmetijstvu. Zanašamo se, da ta spisek doseže svoj namen.

Sinova Avgusta Tschinkela.

Splošna pravila,

po katerih se je ravnati pri pridelovanji sladkorne pese.

Pri sladkorni pesi je poglavitno treba na to-le paziti:

- a) Da se ji da pripravna in močna zemlja;
- b) da se zemlja globoko obdeluje;
- c) da se vsadi zanesljivo nemešano seme najboljše sladkorne pese;
- č) da se začne zgodaj saditi;
- d) da se zemlja zgodaj skrbno očisti ter večkrat prerahlja.

Zemlja.

Da sladkorna pesa dobro rodi, temu je prva potreba:

- a) Pripravna zemlja.

Izkušnje uče, da je za peso najboljša peščena apnena ilovica, toraj taka zemlja, katera se sploh imenuje, da je dobra, mehka, voljna in dobro obdelana; prsti mora biti vsaj 1 do $1\frac{1}{2}$ črevelja na globoko;

- b) pripravna tla pod površno prstjo.

Tla pod prstjo ne smejo biti nepremočljiva tolsta ilovica; ne smejo se prepozno ugreti, niti ne smejo preveč piti, ako je prst na njih tenka;

- c) zemlja se mora globoko izorati že za tisti sad, ki je bil pred peso na njivi, in prst se mora dovolj zrahljati.

Ako za sad, kateri je bil pred peso, zemlja ni dovolj globoko udelana, takrat je dobro, če se dve leti zaporedoma pesa vsadi na isto njivo, katero je treba vsako leto, če je mogoče jeseni, malo pognojiti z gnojem, ki je dobro udelan.

Gnojenje, in za katerim sadom naj se pesa sadi.

Dober gnoj dela, da zemlja obilniši in boljši sad rodi.

Razen navadnega hlevnega gnoja je pripraven in tudi povsod lahko dobiti: pepel od drv in kostena moka. Kostena moka je posebno dobra, če se ji primeša žveplene in solne kisline.

Hlevni gnoj ima v sebi menj ali več skoraj vseh reči, katerih potrebuje sladkorna pesa. Ker pa je v pesi največ kalija in fosforove kisline, pepel pa tudi ima jako dosti kalija, in kostena moka jako dosti fosforove kisline, lahko vidimo, da sta za sladkorno peso ta dva najboljše gnojilo. Posebno dobro služita, če se primešata navadnemu in tistemu gnoju, ki se zmešan na kupih pripravlja (kompostu).

Še le zdaj po njivi potrošen in tudi tak gnoj, ki ima v sebi dosti amonijaka ali družih reči, katere sadež naglo kviško ženó, kakoršen je na priliko konjski in ovčji gnoj, redi veliko nat (perje), toda pesa po njem ne dobi zadosti sladkorja, toraj se ga je zelo ali popolnoma ogibati.

Ne more se povedati nič gotovega, povsod in za vselej veljavnega, za katerim sadom bi pesa najbolje rodila; vendar kmetijske izkušnje vseh dežel za trdno učé, da ima mnogo več sladkorja v sebi taka pesa, katera se sadi za enoletnim sadom, kakor taka, katera pride na sam gnoj.

Pred peso je priporočati, da pride na njivo tak sadež, kateri zemljo za-njo najbolje pripravi, to je, kateri jo od plevela najbolje osnaži ter prst najbolje zrahlja, da se potem lahko obdeluje. Taki sadeži so posebno: bob, grah, grašica, zmesno žito, zelena živinska piča; samo večna (lucernska) in turška detelja ni dobra. Tudi rž je koristna; za njo je pesa posebno dobra.

Zelena živinska krma se navadno zgodaj kosí, kar je dobro, ker se plevel s tem pekonča, predno mu dozori seme. Če se potlej zgodaj orje, plug poreže vse korenike

plevelu, kateri potem več ne škoduje, ampak mora celo sam ostati njivi za gnoj.

Ker sadeži, katere smo poprej imenovali, zemlji delajo senco in pokrov, kadar je suša ali moča (dež in rosa), zato ostaja prst zmerom lepo rahla, in na njej prihodnje leto rodi dobra pesa, pa tudi plevela dosti ne ostane.

Priprava zemlje za pesa.

Sladkorna pesa ima to lastnost, da vso svojo korenino zasadi v zemljo. Ako se ji toraj njiva globoko prekoplje ali preorje, móra se boljše rediti in plenjati.

Orje naj se vsaj po 12 palcev globoko; toda boljše je še globokejše orati, kajti vsak sadež lepše raste, obilnejše rodi, ako mu pametno obdelovanje in gnoj naklonita več rodovitne prsti. Tega ni pozabiti; zatoraj naj bode plug dober, tak, da globoko orje. Koder je kmetovanje že jako napredovalo, tam imajo samo take pluge. Zemlja naj se prvič globoko zorje pozno jeseni, in strnišče, ako ga je na njivi, naj se podorje; potem se od mraza tla razrahljajo in vleže, pa tudi jih pokrepča zrak, ki ima v sebi dosti reči, katere zemljo redé in razprhavajo.

Spomladi se drugič orje; potem se njive precej skrbno vravnajo, in sicer z dobro brano ali z motikami, pa tudi z valom, najboljšje je s takim, da ga človek lahko sam vlačí.

Čas sajenja.

Treba je pesa zgodaj saditi, da se poprej zredi. Ko bi se počakalo gorkejšega časa, zemlja že zgubi zimsko mokroto, katera je zelo potrebna, da seme povsod enako kali. Seme, katero se sadi v suha tla, slabo raste. Držati se je toraj teh pravil:

Ako se zemlja obdeluje, ko je že gorkejše vreme, ali ko je suh veter, takrat naj se takoj tisti dan seme vsadi, da gotovo kali.

Če seme dobro kali in vzide, nadejati se je tudi, da potem lepo obrodi.

Ne sadi se pesa povsod ob enem času, ampak kakor v tem ali onem kraju prej ali pozneje spomladi nastane gorkota, ter kakor leže in kakoršne so njive, kamor ima priti seme.

Koder je spomladanska gorkota hitra ter zemlja in njena lega dobra, tam naj se začne saditi v prvih dnevih malega travna (aprila), in v tem meseci naj se to delo tudi zvrši.

Po mrzlejših in globokejše ležečih krajih se sadi k koncu malega travna (aprila).

Kako se pesa sadi.

Zrnje mora priti v jamice, katere so po 14 dunajskih palcev na dolgo in široko druga od druge. Znamenje, kam ima priti jamica, delajo tako imenovani vrstilci, široke, nalašč za to narejene grablje, na katerih so zobje po 14 palcev na dvoje. Te grablje naj se najprvo vlačijo po dolzem in potlej po vprek njive. Kjer se črte križajo, tam se naredé jamice.

Seme navadno sadé večji dečki in dekleta. Toda treba je dobro paziti na-nje, ker se lahko pripeti, da se po ne-skrbnosti preskoči kako mesto, kamor bi imela priti jamica, ali da se pozabi seme z zemljo pokriti.

Vsak, kdor sadi, ima po nekoliko semena v pripasanem prtiči ali v ruti, od koder z levico jemlje po 5 do 8 zrn, da poklada v jamice, katere mora zvesto pokrivati s prstjo. Jamice, po 2 do poltretji črevelj globoke, naj se delajo ali z desnico, ali pa, kar je mnogo boljše in pripravnejše, z motičico, katero ima sadilec v desnici. Da bi se ne preskočilo nobeno zaznamovano mesto, naj sadilec najprvo vsadi ter pokrije zrnje, in potem naj z nogo stopi na pokrito seme, predno ide dalje. To ima tudi to korist, da se mokrotna zemlja takoj prime semena, kar nekoliko dela odvzame valu,

s katerim se mora njiva povsod enako povaliti precej, ko je obsajena.

Ker se pri nas na Kranjskem debeljača (turšica) enako sadi, ne bode nikakoršne težave s peso, ako se tudi mora pri njenem sajenji paziti na več posebnosti.

Prva pletev in zrahljanje pesnega polja.

Ako se hoče pridelati dosti lepe pese, naj se njive osnažijo od plevela in prst naj se prerahlja. To se dela z motikami, ki so po 5 palcev široke. Da začne seme takoj lepo rasti ter da se korenine potem zgodaj zredé, mora kmetovalec ta posel pridno in čisto opraviti. Dostikrat je samo v njegovi moči, da, ako se on ne vstraši ne truda ne stroškov, če je tudi letina slabšega vremena, pesa vendar lepo rodi, in da mu obilo povrne delo in stroške.

Toraj naj se pesa okoplje ter z okopom osnaži in oplevi, kar je mogoče hitro, to je, kadar je do dva palca visoko zrastle. Naj gre na njivo delavcev, kolikor more, da je posel hitreje zvršen.

Okopavanje pokonča pesi nevarni plevel, ter ji pomaga, da se poprej in bolje zredi.

Prepuljenje in osipanje pese.

Če kmetovalec pesi pridno streže, brzo vidi, kako si potem lepo pomaga. Pesa iz dobrega semena dela precej obilne šopke. Ko bi pa ti šopki dalje časa ostali vkupaj, tako, kakor so bili vsajeni, bi po nepotrebem pili zemljo in branili bi rasti, debeleti in sladkor delati tisti korenini, katera je odločena, da ima ostati na starem prostoru. Zato je treba nagle pomoči.

Jako škodljivo je, zavoljo živine čakati, da pesa več zraсте, predno se presadi, kajti korenina tiste pese, katera ostane tam, kjer je bila, potem navadno boleha ter ne doraste, ker se je prepozno iznebila nepotrebne družbe.

Kakor hitro se pesa lahko dobro s prstjo prijete more — navadno, kader je po 3 palce visoka — naj se precej presadi. Delavec naj z levico trdno prime največjo peso, ter vse druge, kar jih je pognalo iz tiste jamice, naj populi z desnico, ter potlej zemljo zopet potlači nazaj k pesi, katera ostane na starem prostoru. Kader se presaja v suši, naj presajevalec s kratkim, na konci suličastim (špičastim) lesom, predno peso puli, zemljo ob koreninah nekoliko razrahlja, ker drugače bi se potrgalo samo perje, korenina bi pa ostala in spet ozelenela.

Če ni pesa povsod izkalila, naj se posadi drugo seme, koder je treba, ali pa, kar je še boljše in koristnejše, naj se tjakaj posadé najmočnejše izpuljene pese.

Nekoliko dni potem, ko je pesa presajena, treba zopet okopavati z motikami, s kakoršnimi prvič, namreč po 5 palcev širokimi. To delo naj se po dvakrat ponavlja, tudi po trikrat, če je treba, dokler perje ne zakrije njive.

Ker je zdaj pesa debelejša, kakor je bila prvič, naj se tudi globočje okopava. To koristi, da boljše raste.

Če tudi je plevel že zatrt, vendar okopavaj, dokler je njivo videti iz pesnega perja, zlasti kadar suša dalje časa pritiska.

Dokazano je, da okopavanje redi peso.

Star pregovor uči, da pesi motika daje rast in sladkor.

Okopavanje zemljo tako prerahlja, da je kakor goba, in da z lahka v se pije mokroto, posebno jutranjo roso, katero mnoge, tanke pesne koreninice v slast posrkavajo. Rahljanje zemlji tudi pomaga, da v prsti, kamor lahko zahaja mokrota in solčna gorkota, razpadejo ter potem gnoje peso tudi tiste stvari, katere do zdaj še niso bile do dobrega razperele. Kdor ne verjame, kakšno korist pesi daje okopavanje, ta naj sam poskuša, in gotovo bode preverjen.

Ruvanje pese.

Navadno se začne sredi kimovca (septembra) pesa ruvati. Poprej se tega dela ni lotiti, ker pesa največ

sladkorja zredi velicega srpana (avgusta) in v začetku kimovca meseca.

Najboljše se ruje z loparji, kateri morajo biti železni, ter vsi podobni navadnim žitarskim loparjem, tedaj ne smejo na konci biti jezičasti.

Izruvano peso naj otroci snažijo prsti, in tesno pri koži naj ji z nožem odrezavajo perje.

Perje je dobro za živino. Tudi ne škoduje, ako ga pustiš na njivi, da se podorje in takisto zemlji precej vrne nekoliko izgubljene moči.

Po Kranjskem je slaba navada, peso, dokler še raste, obirati, da se perje živini daje. Večje nespameti je ni od te; kajti nobena reč pese bolj ne vstavlja, kakor če se ji perje obere. Premodri stvarnik ni nobene reči vstvaril, ne vedé zakaj, vse ima svoje velike in važne vzroke. Vsi umni gospodarji, kateri sadé peso, povsod ostro skrbé in pazijo, da se ji ne vzame zavetje, katero ima od narave.

Če izkopane pese ne moreš precej z njive domu vzeti, pa če se je bati mraza, spravi jo na kupe, ki so zdolaj na štiri ogle narejeni in zgoraj špičasti, pa jo nekoliko palcev na debelo pokrij s prstjo, in tako se ti lepo ohrani čez vso zimo. Kopica ne sme biti na tleh nad 5 črevljev široka, ne nad 4 črevlje visoka, a dolga naj bode, kolikor hoče. Pesa se večkrat vname, ako je kopica predolga in preširoka. Kader pesa ostane vso zimo na kupu, treba je večkrat pogledati, če morda ni začela kje gnjiti. Ako je bila mokra letina, posebno rada gnjije.

Sovražniki pese in njenega semena.

Sladko pesno seme radi jedo ali objedajo nekaki mali črviči, ki imajo veliko nog; nekatero letino, če je vreme za-nje, njih je mnogo v zemlji. Včasih jedo peso tudi črvi navadnega hrošča (kebra); ti so še celo velicega travna (maja), rožnika (junija) nevarni koreninam. Tudi nekak rjav črv, ves podoben tistemu, ki se nahaja v moki, rad jé seme.

Da se pride tem sovražnikom v okom, kolikor je mogoče, ne smeš nikoli semena hraniti, kader ga sadiš, da potlej ni treba toliko dosajati; izpod 5 do 8 zrn naj nikdar ne pride v eno jamico. To je na eden oral (1600 štirj. sežnjev) po 12 do 15 funtov.

Stroški.

Po Kranjskem se navadno plačuje delavcu po 30 do 40 krajcarjev na dan. Po tej ceni pride za kopanje ali oranje, za poravnavanje prsti ali za vlako z brano, za valjenje z valom, za prekrizavanje z grabljami, za sajenje, za drugo valjenje z valom, za okopavanje in snaženje na en oral po 16 do 20 gld. stroškov.

Pridelki.

Kdor pesi streže, kakor smo mu tukaj razložili, tak je pridela, če je kolikaj letina, na eni orali (na 1600 štirjaških sežnjih) po 300 do 400 centov. Nekatera leta se je pridela tudi več, ali to je samo včasí, pa malokdaj.

K sklepu.

Zdaj še opominjamo, da mi kupujemo cent pesnega pridelka, kakor je že, po 50 do 55 krajcarjev; po taki ceni se nikjer pod našim cesarjem ne plačuje. Kakor je bilo rečeno že v vvodu, nam je samo do tega, da bi se kmetovalci pese poprijeli, in da bi jo saditi vsaj poskušati začeli. Kader se to zgodi, potem se pesa tudi pri nas povsod vdomači, kajti že po prvih poskušnjah se mora preveriti vsak umni kmetovalec, da tudi v najboljši letini nobena druga poljščina ne obrodi toliko čistega dobička, kakor pesa, pa ko bi njene korenine tudi prodajal samo po 35 do 45 krajcarjev cent, kakor ima ceno po Ogerskem in Češkem.

Tudi bode videl, da pesi slabo vreme menje škoduje, kakor kateremu koli družemu poljskemu sadu, in da je dobiček od nje vselej zagotovljen.

Ako ta ali oni kmetovalec, kateri se misli poprijeti pese, morda želi kako reč še bolje ter natanko zvedeti, prosimo ga, naj se naravnost k nam obrne.

Tudi vselej lahko vsak sam pogleda, kako mi s peso delamo na svoji kmetiji pri Ljubljani in na Grosupljem pri Šmariji.

Najboljše seme prodajemo za ta kup, kolikor imamo sami stroškev z njim (po 25 krajcarjev funt), samo da se nam potlej mora pridelana pesa dajati po tej ceni, kakor smo jo zgoraj imenovali.

O tej priliki opominjamo, da prodajemo posebno dobro

seme sladkornega korenja.

Korenje, kakoršno se prideluje po Kranjskem, ni dobro. Preverjeni smo, da bode že po prvi izkušnji prihodnjič zmerom naše seme sejal vsak kmetovalec.

Korenje iz našega semena je zelo prijetno in dobro za prikuho, pa tudi za živinsko pičo je dosti redilnejše, ker je boljšega plemena. Mi kupujemo zmerom korenje iz našega semena, ko nam bi ga kdo še toliko pripeljal, in plačujemo ga skoraj še enkrat dražje, kakor tukajšnje navadno korenje, ki ni za našo rabo.

O pridelovanji cikorijine korenine.

Vvod.

Vsak kmetovalec mora na to gledati, da na svojem zemljišči kolikor mogoče več pridelata. Da pa se to zgodi, ne zadostuje še, da polje dobro obdeluje in gnoji, ampak je

dobri pridelek odvisen prav posebno od tega, da se pravo seme izbere, ki stori na njegovi zemlji.

Od nobenega sadeža pa kmetovalec ne more imeti večje koristi, kakor če sadi cikorijo.

O velikem dobičku tega gospodarstvenega članka se izrekuje najvgodnejše dr. Karl Sprengel, kralj. pruski ekonomijski svetovalec, v svoji izvrstni knjigi: „Meine Erfahrungen im Gebiete der allgemeinen und speciellen Pflanzkultur.“ Najjasnejši dokaz za to je pa ta, da se cikorijine korenine na Nemškem v nezmerni množici pridelujejo, in da vsak umni gospodar trdi, da se to prav dobro izplačuje.

Podnebne in zemeljske razmere na Kranjskem so pridelovanji cikorijine korenine posebno vgodne. Mi sami smo na enem oralu že 300 centov pridelali, in akoravno se že več let s tem pečamo, nismo doživeli še nikdar slabe letine.

Ker zdaj povrh tega zamoremo za cent cikorijinih korenin 1 gld. 20 kr. plačati in smo pripravljeni onem kmetom, ki bi cikorijo zato sadili, da bi jo nam prodali, dati zastonj potrebno seme, ki nas funt na 1 gld. 30 kr. pride stati, ne dvomimo, da bo več kranjskih gospodarjev poskusilo cikorijine korenine pridelovati, in dobri pridelki jih bodo gotovo pripravili, da se bodo še zanaprej s cikorijo pečali.

Naslednji odstavki pa imajo namen, da dobí kmetovalec primerno podučenje, kako se ima ravnati s cikorijo.

Zemlja.

Cikorija (cikorijina korenina) terja globoko obdelano zemljo, ako se če, da bi imela debele in dolge korenine, ali z drugimi besedami, ako se če, da bi dala dosti dobička. Posebno dobro raste tam, ker se poprejšnjo jesen zemlja dobro pognoji in kolikor mogoče globoko zorje. Posebno dobro stori na ilovnato-peščeni ali na peščeno-ilovnati zemlji, pa tudi na lahkih peščenih tleh se obnese, ako se

dobro pognojé. Kar zemlji, posebno okolo Ljubljane, na globokosti manjka, to nadomestuje gorko in vlažno podnebje. Korenine tam sicer ne zrastejo tako dolge, toda debelejše; mi smo, kakor je bilo že omenjeno, na enem oralu pridelali 300 centov, in sicer na plitvi zemlji.

Čas in način sejanja.

Najboljši čas za sejanje cikorije je druga polovica aprila. Poprej sejati jo ni svetovati, ker pride lahko slana, in korenine potem zdinvajo.

Seje se tako-le:

Ako se je polje že jeseni zoralo in pognojilo, zorje se spomladi ravno pred setvijo še enkrat prav plitvo, se dobro povleče in se po vrhu seme vseje. To se na ta način seje, kakor detelja, le tako gosto ne; na eden oral se računí le 6 funtov semena.

Kadar je seme vsejano, se z grabljami zasiplje, potem se pohodi ali zavalja.

Ker marsikateremu kmetu ni mogoče, polje za cikorijo že jeseni pripraviti, opominjamo tukaj na to, da je spomladi boljše, da se ne orje pregloboko, da se ne naorje mrtve zemlje, v kateri seme težko kalí.

Okopavanje in prepuljenje.

Prvič se mora cikorija že čez teden potlej, ko je ozelenela, okopati, k večjemu pa v štirinajstih dneh.

Prvič se okopava prav plitvo in se trebi, dokler je še majhena, precej pri prvem okopavanji, tako da so rastline za 6 do 8 palcev druga od druge.

Drugič se mora globoko okopati. Z motiko se gre okoli rastline, in ako so te še pregoste, prepuli jih še enkrat.

Kolikrat se cikorija mora okopati, se ne dá določiti; okoplje se, kadar je plevelna. Plevel je ne sme nikdar prerasti, ker se je potlej manj pridelá.

Ruwanje cikorije.

Čas ruvanja je druga polovica septembra meseca. Korenine se kolikor mogoče globoko rujejo, in sicer z lopato, kar se mora, ker so zelo krhke, le z veliko previdnostjo zgoditi. Ako se korenine odlomijo, ni to le materijelna škoda za gospodarja, ampak onesnaži se tudi polje, ako tu pa tam kaka korenina v tleh ostane. Korenine ne poginejo od mraza, ampak spomladi zopet ozelené. Mi smo poskušali korenine izoravati in smo prav dober vspeh imeli. To stane manj, kakor če delavci rujejo cikorijo, in se sadež tudi bolj s pridom vzame iz zemlje. Morajo se pa izoravati, kolikor mogoče globoko, in sicer vsaj 14 palcev globoko. Brazda se mora dobro razsekati.

Perje se od korenin ne odreže, ampak odsuče, ker se preveč cikorije vzame, ako se perje reže. Posušeno perje je prav dobra krma, katero goveja živina, pa tudi svinje, prav rade žró.

K sklepu.

Po cikoriji se seje večjidel sladkorna pesa, pa za to ni treba polja gnojiti. Pesa dá na taki njivi dober pridelek, pa je tudi manj dela z njo, ker je njiva že zaradi tega, ker je cikorija na njej rastla, brez plevela.

K sklepu ponavljamo, da damo onim gospodarjem, ki hočejo cikorijo sejati, pa jo nam po omenjeni ceni prodajati, zastonj seme. To je gotovo obzira vredno in bode izpodbujalo k poskušnjam.
